

**BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI
“İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ”
MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun
hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi
31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə**

BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyəti haqqında bəyanat	1
Müstəqil auditorların rəyi	2-3
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər:	
1. Giriş	8
2. Əsas mühasibat uçotu prinsipləri	8
3. Mühüm mühasibat təxminləri və təxmin edilən qeyri-müəyyənliklərin əsas mənbələri	17
4. Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar	18
5. Yenidən təqdimat və təsnifat	19
6. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	20
7. Blokləşdirilmiş məbləğ	20
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	20
9. Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	25
10. Digər aktivlər	26
11. Borc alınmış vəsaitlər	26
12. Digər öhdəliklər	27
13. Nizamnamə kapitalı	27
14. Əlavə kapital	27
15. Faiz gəlirləri və xərcləri	28
16. İnzibati və əməliyyat xərcləri	28
17. Mənfəət vergisi	29
18. Digər (xərclər)/gəlirlər, xalis	30
19. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	30
20. Əlaqəli tərəflərlə bağlı əməliyyatlar	31
21. Kapitalın idarə olunması	31
22. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	32
23. Risklərin idarə edilməsi siyasəti	33
24. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr	40

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA BƏYANAT

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

Bu bəyannamə Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnkişaf üçün Maliyyə" MMC-nin (bundan sonra "Təşkilat") maliyyə hesabatları ilə bağlı Təşkilat rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun maliyyə hesabatlarının düzgün hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

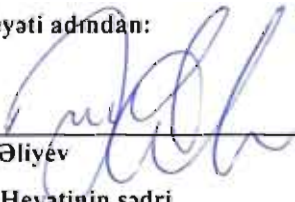
- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS əsasında hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa, onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Təşkilat işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimilik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Təşkilat daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Təşkilatın maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Təşkilatın maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Təşkilatın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.


31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları 31 may 2020-ci il tarixində Təşkilatın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti adından:


Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası


Asif Əzimov

Baş mühasib

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnkişaf üçün Maliyyə" MMC-nin Təsisçisi və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnkişaf üçün Maliyyə" MMC-nin ("Təşkilat") 31 dekabr 2019-cu il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Təşkilatın 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın "Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Etika məcəlləsinin" (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Təşkilatdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Digər məsələ

Təşkilatın 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatları digər auditorlar tərəfindən yoxlanılıb və həmin hesablara 31 may 2019-cu il tarixində şərti rəy verilib.

31 may 2019-cu il tarixli audit rəyinin şərti olması Təşkilat tərəfindən 9 saylı MHBS-in tətbiq edilməməsi səbəbindən olmuşdur. 5 saylı Qeyddə açıqlandığı kimi rəhbərlik 9 saylı MHBS-i tətbiq etməklə 31 dekabr 2018-ci il tarixinə əvvəlki ilin maliyyə hesabatlarını yenidən təqdim etmişdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS (Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Təşkilatı ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativin olmadığı halda, rəhbərlik Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanma prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlikdə əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamama riski xətalər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq sözləşmə, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Təşkilatın daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şərtlər çərçivəsində uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən edilmiş uçot təxminlərinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk.
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Təşkilatın fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair qənaətə gəlirik. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında qənaətə gəldiyimiz halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqəti cəlb etməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın təqdim edilməsi tarixində əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



Nexia EA

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2019- CU İL TARİXİNƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2019- cu il	31 dekabr 2018- ci il (yenidən təqdim edilmiş)*	1 yanvar 2018-ci il (yenidən təqdim edilmiş)*
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	2,421,796	1,276,790	325,342
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	7	1,026,800	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	5,075,551	3,106,076	3,573,202
Əmlak və avadanlıqlar	9	15,816	34,624	45,924
Qeyri-maddi aktivlər	9	10,807	13,168	16,082
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	17	126,045	-	723,768
Digər aktivlər	10	273,764	122,383	291,298
CƏMI AKTİVLƏR		8,950,579	4,553,041	4,975,616
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL				
ÖHDƏLİKLƏR				
Borc alınmış vəsaitlər	11	3,198,554	2,117,100	4,790,677
Digər öhdəliklər	12	428,256	452,515	410,739
Cəmi öhdəliklər		3,626,810	2,569,615	5,201,416
KAPİTAL				
Nizamnamə kapitalı	13	6,847	6,847	6,847
Əlavə kapital	14	451,748	451,748	451,748
Bölüşdürülməmiş mənfəət		4,865,174	1,524,831	(684,395)
Cəmi kapital		5,323,769	1,983,426	(225,800)
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		8,950,579	4,553,041	4,975,616

* 5 saylı Qeydə baxın

İdarə Heyəti rəhbərindən:

Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası



Asif Əzimov

Baş mühasib

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-40-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC**MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan Manatı ilə)*

	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə (yenidən təqdim edilmiş)*
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirləri	15	3,088,853	2,086,128
Faiz xərcləri	15	(191,552)	(34,747)
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar təmin olunmamışdan əvvəl xalis faiz gəliri		2,897,301	2,051,381
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar		1,953,521	75,005
Xalis faiz gəlirləri		4,850,822	2,126,386
Maliyyə öhdəliyinin ləğvi üzrə yaranmış gəlir	11	413,848	2,606,606
İnzibati və əməliyyat xərcləri	16	(1,628,555)	(1,698,225)
Haqq və komissiya xərcləri		(118,225)	(66,030)
Xarici valyuta mövqeyinin dəyərləndirilməsi, xalis		1,443	(1,287)
Digər (xərclər)/gəlirlər, xalis	18	(261,370)	460
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir		3,257,963	2,967,910
Mənfəət vergisi faydası/(xərçi)	17	82,380	(758,684)
İl üzrə xalis mənfəət		3,340,343	2,209,226
İl üzrə digər məcmu gəlir, vergilər çıxılmaqla		-	-
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU MƏNFƏƏT		3,340,343	2,209,226

** 5 sayılı Qeydə baxın*

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov

Baş mühasib

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası


8-40-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
KAPITALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Yenidən qiymətləndirmə nəticəsində artım	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2018-ci il, əvvəl təqdim edilmiş*	6,847	451,748	(140,156)	318,439
Yenidən təqdim edilmənin təsiri*	-	-	(544,239)	(544,239)
1 yanvar 2018-ci il, yenidən təqdim edilmiş*	6,847	451,748	(684,395)	(225,800)
İl üzrə məcmu mənfəət*			2,209,226	2,209,226
31 dekabr 2018-ci il, yenidən təqdim edilmiş*	6,847	451,748	1,524,831	1,983,426
İl üzrə məcmu mənfəət			3,340,343	3,340,343
31 dekabr 2019-cu il	6,847	451,748	4,865,174	5,323,769

* 5 saylı Qeydə baxın


İdarə Heyəti adından:


Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası




Asif Əzimov

Baş mühasib

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-40-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti ilə bağlı pul axınları:			
Alınmış faizlər		1,571,547	1,692,784
Ödənilmiş faizlər		(182,277)	(25,305)
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(118,225)	(66,030)
İşçi heyəti üzrə ödənilmiş xərclər		(1,132,371)	(1,123,017)
Ödənilmiş inzibati və digər əməliyyat xərcləri		(415,352)	(542,984)
Digər alınmış gəlirlər		1,262,721	460
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(119,000)	(25,000)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan pul vəsaitlərinin hərəkəti		867,043	(89,092)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Bloklaşdırılmış pul vəsaitlərində xalis artma		(1,026,800)	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis (artma)/azalma		(371,175)	934,969
Digər aktivlərdə xalis (artma)/azalma		(140,087)	129,989
Digər öhdəliklərdə xalis (azalma)/artma		(19,879)	60,240
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olmuş xalis pul vəsaitləri		(690,898)	1,036,106
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti ilə bağlı pul axınları:			
Borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar		2,678,272	716,916
Borc götürülmüş vəsaitlərin qaytarılması		(843,811)	(800,555)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		1,834,461	(83,639)
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		1,443	(1,019)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALIS ARTIM		1,145,006	951,448
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, ilin əvvəlinə	8	1,276,790	325,342
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, ilin sonuna	8	2,421,796	1,276,790

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov

Baş mühasib

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

31 may 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-40-cı səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

1. GİRİŞ

Təşkilat və onun əsas fəaliyyəti

Təşkilat digər gəlir mənbəyi olmayan nisbətən az gəlirli şəxslərə mütəmadi olaraq maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi məqsədilə Böyük Britaniyanın Oksfam təşkilatı tərəfindən yaradılmış qeyri-mənfəət maliyyə institutudur. Təşkilatın əsas məqsədi əhalinin işləyən qisminin, o cümlədən qaçqınlar və məcburi köçkünlərin humanitar yardım və maliyyə dəstəyindən imtina edərək şəxsi həyatları üçün iqtisadi məsuliyyəti üzərilərinə götürməsinə təmin etməkdir.

Təşkilat 1997-ci ildə Böyük Britaniyanın Oksfam beynəlxalq humanitar təşkilatının nəzdində Əmanət və Kredit Layihəsi kimi yaradılmışdır. Təşkilat 23 sentyabr 2002-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 1067 dövlət qeydiyyat nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi qeydiyyatdan keçmişdir. 11 aprel 2003-cü il tarixində Təşkilat kreditləşdirmə əməliyyatları aparmaq üçün Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından (“ARMB”) lisenziya almışdır.

31 dekabr 2019-cu il tarixində Təşkilatın 8 filialı fəaliyyət göstərmiş (31 dekabr 2018: 8).

Təşkilatın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer

Təşkilatın hüquqi ünvanı: Həzi Aslanov küçəsi 115, mənzil 8, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır.

Təşkilatın faktiki ünvanı: Kaspian Plaza 6-cı mərtəbə, Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Bakı, Azərbaycan Respublikası.

Təşkilatın əməliyyat mühiti

Təşkilatın fəaliyyəti əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşir. Beləliklə, Təşkilat inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddələrinin həm fərqli şərh olunması, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər. Bununla yanaşı, Azərbaycan manatının son zamanlarda kəskin ucuzlaşması və dünya bazarında neftin qiymətinin davamlı şəkildə aşağı olması biznes mühitində qeyri-müəyyənlik səviyyəsini artırmışdır.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Təşkilatın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Təşkilat rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Hesabatların uyğunluğunun bəyanı

Təşkilatın hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları (“MHBS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Təşkilatın fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir. Bu maliyyə hesabatları, müəyyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin və MHBS əsasında yenidən qiymətləndirilmiş məbləğdə binaların ölçülməsi istisna olmaqla tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Təşkilat mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Bu maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

sistemindən istifadə edilmiş və MHBS-ə uyğunlaşdırılmaq məqsədilə hesabatlara düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləşdirilmələr aiddir.

Əsas mühasibat prinsipləri üzrə xülasə aşağıda təqdim edilir:

Faiz gəlir və xərclərinin tanınması

Faiz gəlir və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama üsuluna əsasən qeydə alınır. Effektiv faiz metodu, maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin (eləcə də maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun) amortizasiya edilmiş maya dəyərinin hesablanması, faiz gəlir və xərclərinin müvafiq dövrlər üzrə tanınmasını nəzərdə tutur.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə alətinin təxmin edilmiş istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək və ya alınacaq vəsaitləri (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi sayılan müvafiq ödənilmiş və ya alınmış haqq və komissiyalar, əməliyyat xərcləri, eləcə də digər diskont və mükafatlar) və ya müvafiq olduqda daha qısa müddət üzrə maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdırın dərəcədir.

Köhnəlmə nəticəsində maliyyə aktivi hesabdan silinirsə (qismən silinirsə), belə aktivlər üzrə faiz gəliri sonradan mümkün zərərlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınmaqla gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üzrə istifadə edilən faiz dərəcəsinin tətbiiq edilməsi ilə tanınır.

Aktivlərin ədalətli dəyəri üzrə qazanılmış faizlər, faiz gəlirləri kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə alətləri

Təşkilat müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəfə çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini maliyyə vəziyyəti hesabatında tanıyır. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adı yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma tarixində əməliyyat müvafiq olaraq tanınır.

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle ölçülür. İlkin tanınma zamanı, maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı bütün birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə aktiv və öhdəlikləri istisna olmaqla) müvafiq olaraq maliyyə aktivinin ədalətli dəyərindən azaldılır və ya maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərində əlavə edilir.

Mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

9 sayılı MHBS maliyyə alətləri

9 sayılı MHBS-nin tətbiqi nəticəsində, Təşkilat, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatında effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faiz gəliri üzrə gəlirlərin ayrıca təqdim edilməsini tələb edən "Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı" adlı 1 sayılı MUBS-na düzəliş etmişdir. Daha əvvəl Təşkilat, bu məbləği maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlamışdır. Bundan əlavə, Təşkilat, 2018-ci ilə aid Qeydlərdə göstərilən, lakin müqayisəli məlumatlara tətbiq edilməyən "Maliyyə alətləri: Açıqlamalar" adlı 7 sayılı MHBS-na düzəlişlər etmişdir.

9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı illik dövrlər üçün 39 sayılı "Maliyyə alətləri: tanınma və qiymətləndirmə" adlı MHBS-ni əvəz edir.

9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsindən əmələ gələn fərqlər birbaşa 1 yanvar 2018-ci il tarixinə bölüşdürülməmiş mənfəətdə tanınmışdır və aşağıda açıqlanır.

(a) Təsnifləşdirmə və qiymətləndirmə

9 sayılı MHBS-yə əsasən "yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsi" (YƏMFÖ) meyarının uyğun gəlməyən bütün borc maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər (MZƏD) kimi təsnifləşdirilir. Bu meyarla uyğun olaraq, "əsas kreditləşmə sazişi" nə uyğun olmayan borc alətləri, məsələn, əlaqədar konvertasiya opsiyonları və ya "reqress hüququ olmayan" kreditlər kimi

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Mənatı ilə)

alətlər MZƏD ilə ölçülür. YƏMFÖ meyarına cavab verən borc maliyyə aktivləri üçün, ilkin tanınmada təsnifat bu alətlərin idarə olunduğu biznes modelinə əsasən müəyyən edilir:

- "yığılmaq üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür;
- "yığılmaq və satış üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyerdə ölçülür (DÜGƏD);
- Ticarət maliyyə aktivləri daxil olmaqla digər əsaslarla idarə olunan alətlər MZƏD ilə ölçülür.

Alətin DÜGƏD kimi təsnifləşdirilməsi yekun olaraq təyin edildiyi hallar istisna olmaqla, kapital maliyyə aktivləri ilkin tanınmada MZƏD ilə ölçülən alət kimi təsnifləşdirilməlidir. DÜGƏD kimi təsnif edilən kapital investisiyaları üçün dividend gəliri istisna olmaqla, bütün realizasiya edilmiş və realizasiya edilməmiş gəlir və zərərlər, sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəərə təsnifləşdirilməyərək, digər ümumi gəlirdə tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülərinin 39 sayılı MUBS-un tələbləri ilə müqayisədə əsas etibarlı ilə dəyişməz olaraq qalır. Törəmə alətlər MZƏD ilə ölçülməkdə davam edəcəkdir. Əlaqədar törəmə alətlər artıq əsas maliyyə aktivindən ayrılır.

(b) Dəyərsizləşmə

9 sayılı MHBS-nin tətbiqi Təşkilatın maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin uçot qaydasını tamamilə dəyişmişdir, belə ki, 9 sayılı MHBS-un çəkilmiş zərərlər əsasında yanaşması qabaqcadan gözlənilən kredit zərəri yanaşması (GKZ) ilə əvəz edilmişdir. 1 yanvar 2018-ci il tarixindən etibarən Təşkilat kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri müqavilələri ilə birlikdə MZƏD ilə ölçülməyən bütün kreditlər və digər borc maliyyə aktivləri (bu bölmədə hamısı "maliyyə alətləri" adlandırılır) üçün gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyatı uçota alır. Kapital alətləri üzrə 9 sayılı MHBS əsasında dəyərsizləşmə hesablanır.

(c) 9 sayılı MHBS-nin tətbiqinin təsiri

Aşağıdakı cədvəllərdə 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsinin 1 yanvar 2018-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatə və bölüşdürülməmiş mənfəətə təsiri, o cümlədən 39 sayılı MUBS əsasında çəkilmiş kredit zərərinin hesablanması qaydasının 9 sayılı MHBS ilə nəzərdə tutulmuş GKZ ilə əvəz edilməsinin təsiri əks etdirir.

39 sayılı MUBS əsasında balans dəyərinin 1 yanvar 2018-ci il tarixinə 9 sayılı MHBS əsasında qeydə alınmış qalıqlarla üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	39 sayılı MUBS əsasında ölçmə		Yenidən təsnifləşdirmə	Yenidən hesablama			9 sayılı MHBS Sinif
	Sinif	Məbləğ		GKZ	Digər	Məbləğ	
Maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	Amortizasiya edilmiş dəyər	325,342	-	-	325,342	Amortizasiya edilmiş dəyər	
Müştərilə verilmiş kreditlər	Amortizasiya edilmiş dəyər	4,117,441	-	(544,239)	3,573,202	Amortizasiya edilmiş dəyər	
Digər maliyyə aktivləri	Amortizasiya edilmiş dəyər	80,886	-	-	80,886	Amortizasiya edilmiş dəyər	
Maliyyə öhdəlikləri							
Borc alınmış vəsaitlər	Amortizasiya edilmiş dəyər	4,790,677	-	-	4,790,677	Amortizasiya edilmiş dəyər	
Digər maliyyə öhdəlikləri	Amortizasiya edilmiş dəyər	35,849	-	-	35,849	Amortizasiya edilmiş dəyər	

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

Bölüşdürülməmiş mənfəət

39 sayılı MUBS əsasında yekun qalıq (1 yanvar 2018)	(140,156)
9 sayılı MHBS GKZ tanınması	(544,239)
9 sayılı MHBS əsasında yekun qalıq (1 yanvar 2018)	(684,395)
9 sayılı MHBS əsasında kapitala dəyişiklik haqqında hesabat	(544,239)

Aşağıdakı cədvəldə 39 sayılı MUBS əsasında məcmu ilkin kredit zərəri üçün ehtiyat və 39 sayılı “Ehtiyatlar, potensial öhdəliklər və potensial aktivlər” adlı MUBS əsasında kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanət müqavilələri 9 sayılı MHBS əsasında GKZ ehtiyatları ilə üzləşdirilir.

	1 yanvar 2018-ci il tarixinə 39 sayılı MUBS/ 37 sayılı MUBS əsasında kredit zərəri üçün ehtiyat	Yenidən hesablama	1 yanvar 2018-ci il tarixinə 9 sayılı MHBS əsasında GKZ
Aşağıdakılar üçün dəyərsizləşmə metodu ehtiyat			
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştilərə verilmiş kreditlər	(10,308,294)	(544,239)	(10,852,533)
Öhdəliklər və şərti aktivlər	(10,308,294)	(544,239)	(10,852,533)

Verilmiş kreditlər və debitor borcları

Verilmiş kreditlər və debitor borcları, maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən edilən ödənişli və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir. Bu aktivlərə vəsait qoyularkən məqsəd dərhal və ya qısa müddət ərzində onların satılması deyil və bu aktivlər nə ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivlərinə, nə də satılabilən maliyyə aktivləri kateqoriyalarına aid edilmir. Bu tip aktivlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır.

Kreditlərin və debitor borclarının tanınmasına xitam verilməsi, onların dəyərində ehtimal edilən azalmalar yaranması, eləcə də onların dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Təşkilatın daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivini satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi köçürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Öhdəliyin ədalətli dəyəri onun yerinə yetirilməmə riskini əks etdirir.

Mümkün olduqda, Təşkilat fəal bazarda həmin alət üçün elan olunmuş qiymətlər üzrə alətin ədalətli dəyərini ölçür. Bazar, qiymətləndirmə məlumatlarını təmin etmək üçün aktivlər və ya öhdəliklər üzrə əməliyyatlar davamlı olaraq kifayət qədər tezlikdə və həcmdə baş verdikdə fəal hesab olunur.

Fəal bazarda təyin edilmiş qiymət olmadıqda Təşkilat, müşahidə edilə bilən müvafiq məlumatların istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu, bazar iştirakçıları əməliyyata qiymət təyin edərkən nəzərə aldıkları bütün amilləri özündə birləşdirir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatlarında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- Səviyyə 1 – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;

Maliyyə hesabatlarında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Təşkilat hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olub-olmamasını müəyyən edir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri onların asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan vəsaitlərdir. Blokləşdirilmiş məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən ödəniş qrafikinə malik və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir.

Təşkilat tərəfindən verilmiş kreditlər ilk olaraq ədalətli dəyər və əməliyyat üzrə aid olduğu xərclər həcmində tanınır. Hesablanmış ədalətli dəyər kreditin ədalətli dəyərinə bərabər olmadıqda, misal üçün, kredit bazar qiymətindən aşağı dəyərlə verildikdə hesablanmış ədalətli dəyərlə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zərər kimi qeydə alınır və bu zərərin xüsusiyyətinə uyğun olaraq mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatına daxil edilir. Daha sonra, kreditlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır. Müştərilərə verilmiş kreditlər ehtimal edilən zərərlər üzrə bütün ehtiyatlar çıxılmaqla qeydə alınır.

Kreditlərin restrukturizasiyası

Mümkün olduğu hallarda, Təşkilat girovu reallaşdırmadan öncə kreditin prolonqasiya edilməsinə səy göstərir. Belə səylərə ödəmə şərtlərinin dəyişdirilməsi və ya yeni kredit sazişinin imzalanması daxildir.

Şərtlər yenidən razılaşırdıqdan sonra belə kreditlər artıq gecikmiş sayılmır. Rəhbərlik daimi olaraq, prolonqasiya edilmiş kreditləri təhlil edərək onlar üzrə bütün şərtlərin yerinə yetirilməsini və gələcək ödənişlərin icra olunması ehtimalını təhlil edir. Belə kreditlər, fərdi olaraq və ya kollektiv şəkildə dəyərsizləşmə ehtimallarının mövcudluğunun yoxlanılması məqsədi ilə kreditin ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə edilərək təhlil edilir.

Verilmiş kreditlərin və avansların silinməsi

Təşkilatın siyasətinə əsasən, verilmiş kreditlər və avanslar qaytarılması mümkün olmadıqda dəyərsizləşmə üzrə yaradılmış olan ehtiyatların hesabına silinirlər.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı

Təşkilat maliyyə aktivini müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivini, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Təşkilat sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürüldükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanmış maraqlar aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Təşkilatın ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Təşkilat transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi tanınır.

Maliyyə aktivini maliyyə vəziyyəti hesabatından tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə aktivi maliyyə vəziyyəti hesabatından qismən çıxarıldıqda (məsələn, Təşkilatın transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanması və bunun nəticəsində nəzarətin Təşkilatda qalması halları), Təşkilat aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qism və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərində görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qismdən ibarət iki hissəyə ayırır. Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisminə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini, aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital alətləri

Borc və kapital alətləri müqavilə şərtlərindən, eləcə də təyinatından asılı olaraq maliyyə öhdəlikləri və ya kapital kimi təsnifləşdirilirlər.

Kapital alətləri

Bütün öhdəliklər ödənildikdən sonra xalis aktivlərdə sahiblik hüququna dəlalət edən istənilən müqavilə kapital aləti sayılır. Təşkilat tərəfindən yerləşdirilən kapital alətləri, müvafiq yerləşdirmə xərcləri çıxıldıqdan sonra müvafiq vəsaitlərin daxil olması zamanı maliyyə hesabatlarında tanınır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri, “MZHƏD maliyyə öhdəlikləri” və “digər maliyyə öhdəlikləri” olmaqla iki hissəyə ayrılır.

MZHƏD

Maliyyə öhdəlikləri ticarət məqsədləri ilə saxlanıldıqda və ya xüsusi olaraq MZHƏD şəklində nəzərdə tutulduqda MZHƏD maliyyə öhdəlikləri kateqoriyasına aid edilirlər.

MZHƏD maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyərlə təqdim edilir və yenidən ölçülmə zamanı yaranan mənfəət və zərər məbləğləri müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Mənfəət və zərər hesabında tanınan xalis mənfəət və ya zərəmə maliyyə öhdəliyi üzrə ödənilən bütün faizlər daxildir və bu məbləğ mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatında “digər gəlirlər/(xərclər)” bəndində öz əksini tapır.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu, maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərini hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdırın dərəcədir.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc alınmış vəsaitlərin məbləği müqavilə tərəfdaşı tərəfindən vəsaitlərin Təşkilata ödənilməsi zaman qeyd olunur. Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Təşkilat borclarını satın aldığı halda maliyyə vəziyyəti hesabatından çıxarılır və borcun erkən ödənilməsi əsasında yaranan öhdəliyin qalıq dəyəri və ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq mənfəət və zərər hissəsinə daxil edilir.

Maliyyə öhdəliklərinin tamınmasına xitam verilməsi

Maliyyə öhdəliyinə yalnız bu öhdəliyin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa gətməsi hallarında xitam verilir. Tamınmasına xitam verilmis maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında təsnif edilir.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya əlacə də müqavilə üzrə əvəzləşdirilməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivliyi realizasiya edərkən öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduqda hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvafiqiyyəti öhdəliklərə qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

Əmlak, əvədanlıq və qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, əvədanlıq və qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və etihimal edilən dəyər azalmaları üzrə etihyalar çıxılmaqda təxiri təsnif edilir. Fəydaı iqtisadi ömür təxmini, qalıq dəyərləri və təxmini/əvədanlıqda köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabət tarixində yənidən təhili edilir və təxmini/əvədanlıqda dəyər azalmaları üzrə təxiri təsnif edilir. Fəydaı iqtisadi ömür təxmini, qalıq dəyərləri və təxmini/əvədanlıqda köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabət tarixində yənidən təhili edilir.

Kompyuter və əvədanlıqlar	20%
Mebel və qurğular	20%

Təmir və saxlama xərcləri baş verdiyi zaman təmir və kapitalizasiya kriteriyalarına uyğun gəlməsi halları istisna olmaqla mənfəət və zərər hesablarında əməliyyat xərcləri kimi təsnif edilir.

Hər bir hesabət dövrünün sonunda Təşkilat öz əmlak, əvədanlıq və qeyri-maddi aktivlərinin dəyər azalmaları üzrə zərər təsnifini baş verməsini təyin etmək məqsədi ilə təhili edir. Əgər belə hal mövcud olarsa bu aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ təyin edilir və dəyər azalmaları üzrə təsnifini məbləği (əgər varsa) hesablanır. Fərdi aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğin təyin edilməsi mümkün olmadıqda Təşkilat aktivin aid olduğu əmələ gətirən biznes vahidinin qalıq dəyərini təhili edir.

Təhili yənidən hesabəmə tarixində ədalətli dəyərə olan, müstəqil qiymətləndiricilər tərəfindən zamanətili şəkildə, bəzər əsaslı fəkilərlə müəyyənəlmis, hər hansı sonrakı yığılmış amortizasiya və qiymətləndirilmədən əvvəl zərər təsnifindən az olmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabətə öz yənidən qiymətləndirilmis məbləğlərinə göstərilir. Yənidən hesabəmə ələ bir müntəzəm qaydada həyata keçirilir ki, bəlan dəyəri maliyyə hesabət tarixində istifadə olunan ədalətli dəyər ilə müəyyən olunmuş dəyərdən maddi olaraq, fərqlənir.

Əmlakın bəzər dəyərini təyin olmaı, bəzər yənasına metod ilə aparılır ki, bu da özündə, bənzər daşınmaz əmlak qiymətləri və MHSB 13 ilə uyğunlaşan təhiliyin ədalətli dəyəri ilə eyni olan bəzər satış qiymətlərinin təhili də daxil edir.

Yənidən hesabəmə nəticəsində bu cür bənalərin yənidən qiymətləndirilməsindən yənanan hər hansı bir artım əmlakın yənidən hesabəmə etihyalarının kredit bəlanına yazılır. Bu artım, əgər eyni aktivin, bəndan əvvəl xərc kimi təsnifəlmis məbləğində azalmadır, bu hal istisna kimi gətirilir. Əgər artım əvvəl hesabəməmə azalma həcminə uyğunlaşdır, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabətində kredit hesabət kimi göstərilir. Əgər yənidən hesabəməmə həmin aktivlərin əvvəlki yənidən hesabəməmələ ilə əlaqəlidirsə, bu cür bənalərin yənidən qiymətləndirilməsindən yənanan azalma bəlanından artıqdırsa, xərc kimi hesablanır.

Yənidən qiymətləndirilmis təkililər üzrə amortizasiya ayımları mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabəməmə daxil edilir. Yənidən qiymətləndirilmə artımı illik olaraq, bölüşdürülməmiş gəlirə köçürülür. Köçürülmüş artımın miqdarı aktivin ilkin dəyəri üzrə tutulmuş amortizasiya xərcləri ilə, artım ilə bəgəli təsnif üçün təsniflənmə yənidən qiymətləndirilmis hesab üzrə tutulmuş amortizasiya xərcləri arasındakı fərqə bərabərdir.

Əgər aktiv (və ya aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən biznes vahidi) üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ aktivin (və ya aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) qalıq dəyərindən azdırsa onun qalıq dəyəri qaytarılması mümkün olan məbləğə qədər azaldılır. Dəyər azalmaları üzrə bənası mənfəət və zərər hesablarında geydə olunur.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Dəyərsizləşmə zərərlərinə səbəb olan hallar növbəti dövrlərdə aradan qalxdıqda aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) qalıq dəyəri yenidən təyin edilmiş məbləğə qədər artırılır amma yeni təyin edilmiş qalıq dəyəri aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) keçmiş dövrlərdə dəyərsizləşmə itkilərinin tanınmasından öncə mövcud olan qalıq dəyərindən daha çox ola bilməz. Dəyərsizləşmə zərərlərinin geri qaytarılması dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Silindikdə, satıldıqda və ya istifadəsinin davam etdirilməsi zamanı gələcəkdə iqtisadi faydanın əldə edilməsi təxmin edilmədikdə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilir. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərlə aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Vergi qanunvericiliyi

Vergi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatındakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti maliyyə hesabatlarındakı mənfəətdən fərqlənir. Təşkilatın cari mənfəət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivini isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq balansda tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivini reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsiindən istifadə edilməlidir. Birbaşa kapitala təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Kapitala təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də kapitalda öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivini və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Təşkilatın cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edilsin və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olsun.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bənzər təşkilatların fəaliyyəti nəticəsində digər vergilər də yaranır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi tanınır və mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatına daxil edilir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar, Təşkilat keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılınması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Təqaüd və digər mükafatlar üzrə öhdəliklər

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq, Təşkilat işçilərin əmək haqlarından təqaüd ayırmaları tutur və onları dövlət sosial müdafiə fonduna köçürür. Bu cür ayırmaları hesablayarkən təqaüd sisteminin göstərişlərinə müvafiq olaraq işəgötürənlər tərəfindən cari ödənişlərin hesablanması zamanı işçi heyəti üzrə nəzərdə tutulan ümumi xərclərin müəyyən nisbəti götürülür. Belə xərclər müvafiq əmək haqlarının alındığı dövrlərə aid edilir. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən yerinə yetirilir.

Təşkilat Azərbaycan Respublikasının dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən nəzərdə tutulmuş təqaüd proqramından başqa hər hansı bir digər təqaüd proqramında iştirak etmir. Bundan əlavə, Təşkilatda hesablanması tələb olunan pensiya müavinətləri və ya kompensasiya edilməsi məcbur olan digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır, amma belə aktivlərlə bağlı iqtisadi mənfəətlərin alınması ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir. Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır, amma bu öhdəliklərlə bağlı pul vəsaitlərinin ödənilməsinin ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı səhmdarlar tərəfindən verilən nizamnamə kapitalının miqdarıdır. Səhmlərin ümumi miqdarı Təşkilatın öz nizamnamə kapitalını qanuna müvafiq olaraq səhmdarların razılığı ilə artır və ya azalda bilər. Adi səhmlər üzrə dividəntlər bu dividəntlərin elan olunduğu dövr üzrə azalma kimi tanınır. Beynəlxalq Mühəsibət Uçotu Standartı 10 “Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr” (BMUS 10) müvafiq olaraq balans hesabatı tarixindən sonra elan edilmiş dividəntlər sonradan baş vermiş hadisələr kimi qəbul edilir və müvafiq olaraq açıqlanır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Təşkilatın əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi mühitin valyutası olan Azərbaycan Manatıdır.

Xarici valyutada olan maliyyə aktiv və öhdəliklər, balans tarixində mövcud olan ARMB-nin valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Manatına çevrilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar isə əməliyyat tarixinə mövcud olan valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq manat ekvivalentinə çevrilir. Bu çevrilmələr zamanı yaranan gəlir və xərclər mənfəət və zərər hesabında xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər/(zərər çıxılmaqla) sətrində göstərilir.

Xarici valyuta məzənnələri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Təşkilat tərəfindən istifadə edilən hesabat tarixinə valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

31 dekabr 2019-cu il 31 dekabr 2018-ci il

ABŞ dolları/AZN	1.7000	1.7000
Avro/AZN	1.9035	1.9468

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

3. MÜHÜM MÜHASİBAT TƏXMİNLƏRİ VƏ TƏXMİN EDİLƏN QEYRİ-MÜƏYYƏNLİKLƏRİN ƏSAS MƏNBƏLƏRİ

Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilməmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir. Rəhbərlik mütəmadi olaraq öz təxminlərini və mülahizələrini təhlil edir. Rəhbərlik təxminlərini və mülahizələrini tarixi təcrübəyə və müəyyən şərtlər çərçivəsində məntiqli hesab edilən digər faktlara əsaslandırır. Müxtəlif şəraitlərdə və vəziyyətlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıda göstərilən təxminlər və mülahizələr Təşkilatın maliyyə vəziyyətinin təsvir edilməsi üçün zəruri hesab edilir.

Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə zərər ehtiyatları

Dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilmənin aparılması üçün Təşkilat verilmiş kreditlərin mütəmadi olaraq təhlilini keçirir. Təşkilatın dəyərsizləşmə üzrə zərər ehtiyatları yaratması onun kreditlər və alınacaq vəsaitlər portfelində yarana biləcək dəyərsizləşmə ehtiyatlarının tanınması məqsədi daşıyır. Təşkilat rəhbərliyi hesab edir ki, ehtiyatlarla bağlı təxminlər ən əsas subyektivlik daşıyan məqamdır, çünki: (i) gələcəkdəki itkilərin faizi və şübhəli kreditlər üzrə yarana biləcək itkilərin ölçülməsi üzrə edilən ehtimallar müxtəlif dövrlər arasında dəyişir, hesabat tarixində isə bu ehtimallar yalnız cari təcrübəyə əsaslanır, və (ii) Təşkilatın təxmin etdiyi itkilərlə faktiki itkilər arasında əhəmiyyətli fərqlər yaranarsa, bu fərqlər Təşkilatın gələcəkdəki fəaliyyətinin yekunlarına, eləcə də maliyyə vəziyyətinə təsir göstərə bilər.

Borcalanın maliyyə çətinlikləri olduqda və eyni borcalana aid az tarixi məlumat mənbələri əldə etdiyi hallarda dəyərsizləşmə zərərinin məbləğini təxmin etmək üçün Təşkilatın rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir. Eləcə də, Təşkilat əvvəlki təqdimat əsasında gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklikləri, müştərilərin əvvəlki davranışını, qrup daxilində borcalanın ödəniş qabiliyyətində mənfi dəyişikliklər haqqında ümumi məlumatı və qrup daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar olan ölkə miqyaslı və yerli iqtisadi şərtlərə dair təxminlər edir. Rəhbərlik kredit riski daşıyan aktivlər üzrə tarixi zərər təcrübəsinə və kreditlər qrupunda dəyərsizləşmə üzrə eyni olan obyektiv sübutlara əsaslanan təxminlərdən istifadə edir. Tarixi məlumatda cari şərait əks olunmadığından, yeni kreditlər qrupuna dair müşahidə olunan məlumata düzəlişlər etmək üçün Təşkilat rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatları, mövcud iqtisadi və siyasi şərtlər əsasında təyin edilmişdir. Ölkədə baş verə biləcək hadisələri və bu şəraitin maliyyə aktivləri üzrə gələcək dövrlərdə dəyərsizləşmə ehtiyatlarının uyğunluğuna edəcəyi təsirlə bağlı Təşkilat qabaqcadan xəbər vermək iqtidarında deyil.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə yaradılmış dəyərsizləşmə ehtiyatının qalıq dəyərləri müvafiq olaraq 4,300,538 AZN və 6,254,060 AZN təşkil etmişdir.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin bərpası

31 dekabr 2019-cü il tarixinə təxirə salınmış vergi aktivlərinin qalıq dəyəri 126,045 AZN dəyərində olmuşdur (31 dekabr 2018: tanınmamışdır).

Təşkilatın rəhbərliyi təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyərinin gələcəkdə tam həyata keçiriləcəyinə əmindir.

Əmlak və avadanlıqların faydalı iqtisadi ömrü

Təşkilat hər maliyyə ilinin sonunda əmlak və avadanlıqların qalan faydalı iqtisadi ömürlərini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı ömürləri ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, BMUS 8 "Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalər" standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak və avadanlıqların qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyində müxtəlif şərtlər edilir və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Təşkilatın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq ediləcək səlahiyyətli vergi orqanının

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Mənatı ilə)

nümayəndələri tərəfindən edilmiş vergi qanunvericiliyinə aid şərhlər rəhbərliyin fikirləri ilə uzlaşmaya bilər. Nəticədə, səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri əməliyyatlara etiraz edə bilər və Təşkilata əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər təyin edilə bilər. Müvafiq olaraq, üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar olaraq vergi və gömrük orqanlarının nümayəndələri tərəfindən yoxlanıla bilər.

4. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Təşkilat tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş lakin qüvvəyə minməmişdir.

MHBS 17 “Sığorta müqavilələri” (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2021-ci il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MHBS 17 şirkətlərə sığorta müqavilələrinin uçotu üzrə mövcud praktikanı tətbiq etməyə icazə verən MHBS 4-ü əvəz edir. MHBS 4-ə əsasən investorlar analoji sığorta şirkətlərində maliyyə nəticələrini müqayisə etmək və üzləşdirməklə çətinlik çəkirdilər. MHBS 17 sığortaçının təkrar sığorta müqavilələri daxil olmaqla, bütün növ sığorta müqavilələrinin uçotu standartının prinsiplərinə əsaslanan yeganə standartdır. Bu standartın tələbinə görə sığorta müqavilələri qrupları (i) müqavilələrin yerinə yetirilməsi üçün nağd pul axınları üzrə mövcud olan bütün məlumatları müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına uyğun olaraq nəzərə alan riskə görə düzəldilmiş gələcək nağd pul axınlarının diskont dəyəri ilə (müqavilələrin yerinə yetirilməsi üzrə nağd pul axınları); (ii) müqavilələr qrupu üzrə bölüşdürülməmiş mənfəəti (müqavilələr üzrə servis marjası) toplamaqla (dəyər öhdəlik olduqda) və ya çıxmaqla (dəyər aktiv olduqda) tanınmalı və qiymətləndirilməlidir. Sığortaçılar sığorta müqavilələri qrupundan yaranan gəliri sığorta proqramını təqdim etdiyi dövr ərzində, eləcə də riskdən azad olunduğu halda əks etdirəcəkdir. Müqavilələr qrupu üzrə zərər mövcuddursa və ya mövcud olarsa müəssisə dərhal zərəri əks etdirəcəkdir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təqdim olunması üzrə Konseptual Əsaslara düzəlişlər (29 mart 2018-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2020-ci il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş Konseptual Əsaslara qiymətləndirməyə dair yeni bölmə, hesabatlarda maliyyə nəticələrinin əks etdirilməsinə dair tövsiyələr, təkmilləşdirilmiş anlayışlar və tövsiyələr (xüsusilə, öhdəliklərlə bağlı anlayış) və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında idarəetmə rolu, ehtiyatlılıq və qiymətləndirmə ilə bağlı qeyri-müəyyənlik kimi mühüm məsələlərin izahı daxildir.

Rəhbərlik yeni standartların həyata keçirilməsi, maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi və Təşkilat tərəfindən qəbulu müddətini də nəzərə alır.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı halarda, yeni standartlar və şərhələrin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

5. YENİDƏN TƏQDİMAT VƏ TƏSNİFAT

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il ərzində rəhbərlik tərəfindən əvvəlki illərin maliyyə hesabatlarında 9 sayılı MHBS-a əsasən aşağıda göstəriləyi kimi retrospektiv şəkildə düzəldilmişdir.

Əlavə olaraq cari il edilmiş təqdimat Təşkilatın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatların daha düzgün və müvafiq görünməsinə təmin etdiyindən 31 dekabr 2018 və 1 yanvar 2018-ci il tarixlərinə olan maliyyə hesabatlarına 31 dekabr 2019-cu il tarixinə olan təqdimata uyğun olaraq müəyyən təsnifatlar edilmişdir.

Təşkilatın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda və məcmu gəlir haqqında hesabatda göstərilmiş maddələr üzrə təsnifləşdirilməsi aşağıdakı cədvəllərdə qeyd olunmuşdur.

	Qeydlər	Daha əvvəl təqdim olunmuş 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə	Yenidən təqdim/təsnif edilmiş məbləğ 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə	Yenidən təqdim/təsnif edildikdən sonra 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	A	2,935,188	170,888	3,106,076
Bölüşdürülməmiş mənfəət	A	1,353,943	170,888	1,524,831
	Qeydlər	Daha əvvəl təqdim olunmuş 1 yanvar 2018-ci il tarixində bitən il üzrə	Yenidən təqdim/təsnif edilmiş məbləğ 1 yanvar 2018-ci il tarixində bitən il üzrə	Yenidən təqdim/təsnif edildikdən sonra 1 yanvar 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	A	4,117,441	(544,239)	3,573,202
Bölüşdürülməmiş mənfəət	A	(140,156)	(544,239)	(684,395)

A. 1 yanvar 2018-ci il tarixindən etibarən effektiv olan 9 sayılı MHBS-in tətbiqi ilə bağlı düzəlişlər edilməsi

Təşkilatın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilmiş maddələr üzrə təsnifləşdirilməsi aşağıdakı cədvəllərdə qeyd olunmuşdur.

	Daha əvvəl təqdim olunmuş 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə	Yenidən təsnif edilmiş məbləğ 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə	Yenidən təsnif edildikdən sonra 31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
İlanə kapitalı	451,748	(451,748)	-
Əlavə kapital	-	451,748	451,748

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR****31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan Manatı ilə)***6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ**

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Nağd pul vəsaitləri	10,346	7,238
Bank hesablarında yerləşdirilmiş vəsaitlər	2,411,450	1,269,552
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,421,796	1,276,790

7. BLOKLAŞDIRILMIŞ MƏBLƏĞ

Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri Təşkilat tərəfindən 2019-cu il ərzində “Paşa Bank” ASC-dən götürülmüş borc vəsaitləri qarşılığında girov qoyulmuş nağd pul vəsaitləridir. 31 dekabr 2019-cu il tarixində Təşkilatın cari hesablarında borc vəsaitlərinin əsas məbləğinin girovu şəklində 600,000 ABŞ dolları (1,020,000 AZN) məbləği (31 dekabr 2018: olmamışdır), borc vəsaitlərinin faiz məbləğinin girovu şəklində isə 6,800 AZN məbləğində pul vəsaitləri bloklaşdırılmışdır (31 dekabr 2018: olmamışdır).

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

Müştərilərə verilmiş kreditlər, ilkin olaraq, Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayanlar üçün nəzərdə tutulur.

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
İstehlak kreditləri	5,096,943	2,332,140
Ticarət	604,898	2,834,630
Kənd təsərrüfatı	557,801	2,372,481
Xidmət	325,729	1,389,749
Digər	2,886,607	476,736
Müştərilərə verilmiş kreditlər (Ümumi)	9,471,978	9,405,736
Çıxılın: GKZ ehtiyatı	(4,300,538)	(6,254,060)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (Xalis)	5,171,440	3,151,676
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(95,889)	(45,600)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (Xalis)	5,075,551	3,106,076

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində istehlak kreditlərinə aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	858,992	80,506	1,392,642	2,332,140
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	6,156,805	-	-	6,156,805
Ödənilmiş aktivlər	(2,110,390)	(50,172)	(1,231,440)	(3,392,002)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(48,615)	48,615	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(29,398)	(30,334)	59,732	-
Bərpa olunan aktivlər	-	482,837	-	482,837
Silən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	(482,837)	-	(482,837)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	4,827,394	48,615	220,934	5,096,943

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(256,496)	(40,981)	(1,238,173)	(1,535,650)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(1,378,125)	-	-	(1,378,125)
Ödənilmiş aktivlər	202,004	23,693	1,038,550	1,264,247
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	55,129	55,129
Birinci mərhələyə köçürmə	(26,646)	-	26,646	-
İkinci mərhələyə köçürmə	21,859	(21,859)	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	63,517	17,288	(80,805)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	(386,270)	-	(386,270)
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	386,270	-	386,270
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(1,373,887)	(21,859)	(198,653)	(1,594,399)

31 dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il ərzində ticarət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	819,543	102,826	1,912,261	2,834,630
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	61,500	-	-	61,500
Ödənilmiş aktivlər	(478,402)	(68,790)	(1,717,616)	(2,264,808)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(351,647)	(34,036)	385,683	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	804,346	804,346
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	-	(830,770)	(830,770)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	50,994	-	553,904	604,898

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(234,385)	(50,686)	(1,718,563)	(2,003,634)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(14,039)	-	-	(14,039)
Ödənilmiş aktivlər	130,458	35,727	1,305,511	1,471,696
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	-	-
Birinci mərhələyə köçürmə	(7,904)	686	7,218	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	103,069	14,273	(117,342)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	(715,590)	(715,590)
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	-	742,014	742,014
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(22,801)	-	(496,752)	(519,553)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan Mənatı ilə)*

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində kənd təsərrüfatı sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	1,289,868	42,600	1,040,013	2,372,481
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	326,360	-	-	326,360
Ödənilmiş aktivlər	(1,190,952)	(25,335)	(1,052,926)	(2,269,213)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(1,586)	1,586	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(178,596)	(17,265)	195,861	-
Bərpa olunan aktivlər	-	578,769	161,328	740,097
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	(578,769)	(33,155)	(611,924)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	245,094	1,586	311,121	557,801

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(460,917)	(22,675)	(936,011)	(1,419,603)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(69,628)	-	-	(69,628)
Ödənilmiş aktivlər	335,792	11,420	707,243	1,054,455
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	-	-
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	844	(12,768)	11,924	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	85,089	10,797	(95,886)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	-	-
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	12,382	32,721	45,103
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(108,820)	(844)	(280,009)	(389,673)

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində xidmət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	374,007	57,935	957,807	1,389,749
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	97,390	-	-	97,390
Ödənilmiş aktivlər	(241,967)	(41,729)	(854,004)	(1,137,700)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(2,308)	2,308	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(162,023)	(16,206)	178,229	-
Bərpa olunan aktivlər	-	213,982	100,871	314,853
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	(213,982)	(124,581)	(338,563)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	65,099	2,308	258,322	325,729

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR****31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan Manatı ilə)*

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(115,995)	(30,837)	(859,599)	(1,006,431)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(12,095)	-	-	(12,095)
Ödənilmiş aktivlər	75,041	22,938	671,788	769,767
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	-	-
Birinci mərhələyə köçürmə	(69,450)	-	69,450	-
İkinci mərhələyə köçürmə	1,372	(1,372)	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	105,544	8,585	(114,129)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	-	-
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	-	-	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(15,583)	(686)	(232,490)	(248,759)

31 dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il ərzində digər sektorlara aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	166,349	40,743	269,644	476,736
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	100,037	-	-	100,037
Ödənilmiş aktivlər	(128,332)	(81,260)	(232,624)	(442,216)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(1,687)	971,428	(969,741)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(38,966)	(17,108)	56,074	-
Bərpa olunan aktivlər	-	487,956	-	487,956
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (istehlak kreditləri)	-	482,837	-	482,837
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (ticarət sektoru)	-	-	830,770	830,770
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (kənd təsərrüfatı sektoru)	-	578,769	33,155	611,924
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (xidmət sektoru)	-	213,982	124,581	338,563
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	97,401	2,677,347	111,859	2,886,607

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(65,986)	(21,686)	(201,070)	(288,742)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(20,062)			(20,062)
Ödənilmiş aktivlər	41,122	9,715	174,698	225,535
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması				-
Birinci mərhələyə köçürmə	-			-
İkinci mərhələyə köçürmə	898	(735,335)	734,437	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	18,038	15,397	(33,435)	-
Bərpa olunan aktivlər		(291,498)		(291,498)
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (istehlak kreditləri)				-
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (ticarət sektoru)		(386,270)		(386,270)
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (kənd təsərrüfatı sektoru)		-	(742,014)	(742,014)
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (xidmət sektoru)		(12,382)	(32,721)	(45,103)
		-		-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(25,990)	(1,422,059)	(100,105)	(1,548,154)

28 Fevral 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti “Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlə kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər” adlı fərman imzalamışdır. Fərmana əsasən, milli valyutanın devalvasiyası nəticəsində xarici valyutada olan kredit borclarındakı 10,000 ABŞ dollarınadək olan artım dövlət tərəfindən kompensasiya edildi. 2019-cu il ərzində yuxarıda qeyd edilmiş fərmana görə Təşkilat 3,274,499 AZN məbləğində kompensasiya almışdır.

Fərmanın nəticəsi olaraq, Təşkilat problemlə kredit portfelinin vəziyyətini yaxşılaşdırmış və bu, ehtiyatların bərpası ilə nəticələnmişdir.

Fərmanın nəticəsi olaraq, Təşkilatın 18 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi 1,262,721 AZN məbləğində silinmiş kreditlər bərpa olunmuşdur.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə qalığı olan bütün kreditlər (müştərilərə verilmiş kreditlərin 100%-i) bölgə üzrə mütləq coğrafi konsentrasiya təşkil edərək, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərə verilmişdir.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə müvafiq olaraq 2,089 AZN və 179,816 AZN məbləğində hesablanmış faiz gəlirləri daxil edilmişdir.

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə kreditlər üzrə maksimal risk müvafiq olaraq 4,300,538 AZN və 6,254,060 AZN təşkil etmişdir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

9. ƏMLAK, AVADANLIQLAR VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Əmlak və avadanlıqlar aşağıda göstərilmişdir:

	Kompüter və rabitə avadanlıqlar	Mebel və qurğular	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Qeyri-maddi aktivlər (kompüter programı təminatı və lisenziyalar)	Cəmi
İlkin dəyəri					
1 yanvar 2018-ci il	180,329	57,714	238,043	42,653	280,696
Silinmələr	-	-	-	-	-
31 dekabr 2018-ci il	180,329	57,714	238,043	42,653	280,696
Silinmələr	(150,423)	(57,714)	(208,137)	-	(208,137)
31 dekabr 2019-cu il	29,906	-	29,906	42,653	72,559
Yığılmış amortizasiya					
1 yanvar 2018-ci il	(142,476)	(49,643)	(192,119)	(26,571)	(218,690)
İl üzrə tutulma	(11,127)	(173)	(11,300)	(2,914)	(14,214)
31 dekabr 2018-ci il	(153,603)	(49,816)	(203,419)	(29,485)	(232,904)
İl üzrə tutulma	(10,910)	(7,898.00)	(18,808)	(2,361.000)	(21,169)
Silinmələr	150,423	57,714	208,137	-	208,137
31 dekabr 2019-cu il	(14,090)	-	(14,090)	(31,846)	(45,936)
Xalis qalıq dəyəri					
1 yanvar 2018-ci il	37,853	8,071	45,924	16,082	62,006
31 dekabr 2018-ci il	26,726	7,898	34,624	13,168	47,792
31 dekabr 2019-cu il	15,816	-	15,816	10,807	26,623

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə, hər hansı bir əmlak və ya avadanlıq alınmış borclar üçün girov olaraq qoyulmamışdır.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

10. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
İşçilərə ödənilmiş avanslar	18,655	20,868
Kredit ödənişi əməliyyatçısından alınacaq vəsaitlər	217,588	96,788
Vergi aktivləri	11,292	-
Ödənilmiş icarə xərcləri	-	4,727
Digər debitor borcları	26,229	-
Cəmi digər aktivlər	273,764	122,383

11. BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

Borc alınmış vəsaitlər aşağıda göstərilmişdir:

	Alınma tarixi	Ödəniş tarixi	Faiz dərəcəsi	31 dekabr 2019	31 dekabr 2018
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	19.12.2019	31.12.2024	0.10%	1,309,837	-
“PaşaBank” ASC	11.02.2019	30.01.2021	8.00%	150,785	-
“PaşaBank” ASC	25.02.2019	30.01.2021	8.00%	150,785	-
“PaşaBank” ASC	11.03.2019	30.01.2021	8.00%	301,571	-
“PaşaBank” ASC	01.04.2019	30.01.2021	8.00%	150,785	-
“PaşaBank” ASC	08.04.2019	30.01.2021	8.00%	150,785	-
“PaşaBank” ASC	11.04.2019	30.01.2021	8.00%	120,628	-
MCE Social capital	21.10.2013	31.12.2021	12.90%	863,378	859,441
Incofin, Incofin Inclusive Finance fund	22.12.2014	31.12.2020	-	-	446,759
Triple Jump- MICROBUILD B.V	18.08.2014	31.12.2020	-	-	297,840
Incofin, Rural Impulse Fund, SICAV-FIS	28.08.2011	31.12.2020	-	-	148,916
Symbotics S.A	14.04.2014	31.12.2020	-	-	148,915
EBRD (European Bank for Reconstruction and Development)	07.03.2013	31.12.2020	-	-	111,695
Responsibility SICAV (lux) Mikrofinans-Fond	10.03.2015	31.12.2020	-	-	89,352
Grameen Credit Agricole Microfinance Foundation	31.08.2015	31.12.2020	-	-	14,182
Cəmi borc alınmış öhdəliklər				3,198,554	2,117,100

13 iyul 2015-ci il tarixində Təşkilat kreditorlar ilə ilk kredit müqaviləsini imzalamışdır. Bu müqaviləyə əsasən kreditorlar Təşkilatın əməl etmədiyi maliyyə şərtlərinin yerinə yetirilməsi və Təşkilatın maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün 1 noyabr 2015-ci il tarixinədək ödənilməmiş əsas məbləğin vaxtından əvvəl ödənilməsinə tələb etməyəcəkləri barədə razılığa gəlmişlər. Daha sonra ödəniş tarixi 15 fevral 2016-cı il tarixinədək uzadılmışdır.

4 may 2016-cı il tarixində Təşkilat kreditorlarla Restrukturizasiya Sazişi imzalamışdır. Tərəflər arasındakı razılığa əsasən Sazişin effektiv müddəti çərçivəsində irəli sürülmüş müddəalar, kreditorlar ilə əvvəlki illərdə bağlanmış əvvəlki sazişlərdə mövcud olan bütün maddələrdən üstün sayılacaq və onları əvəzləyəcəkdir. 15 fevral 2016-cı ildən etibarən Təşkilat tərəfindən AZN və ABŞ dollarında cəlb edilmiş faiz nisbəti üzrə, bölgü əsasında, cari əsas məbləğləri geri ödəməyə borcludur. Borc alınmış vəsaitlər likvidlik təhlillərində 4 may 2016-cı il tarixində imzalanmış restrukturizasiya sazişinin şərtlərinə əsasən təsnif edilmişdir. Restrukturizasiya sazişinə əsasən Təşkilatın bütün bank hesablarındakı cəmi 2 milyon AZN-dən artıq olduğu təqdirdə kreditorlara aylıq olaraq 200 min AZN məbləğində vəsait ödənməlidir.

9 iyul 2018-ci il tarixində Təşkilat MCE Social Capital istisna olmaqla (əvvəllər Microcredit Enterprises kimi tanınmışdır) kreditorlarla mövcud müqavilənin şərtlərini yenidən razılaşdırılmışdır. Bu tarixdən etibarən kreditorlar heç bir faiz (defolt və ya cərimə faizləri də daxil olmaqla) almayacaqlarını qəbul

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

etmişlər. Yenidən razılaşıdırılmış müqavilə şərtlərinə əsasən, kreditorlar müvafiq olaraq 1,443,661 AZN və 1,162,945 AZN məbləğində ödəniləcək faiz və əsas məbləğdən imtina etmişlər. Bundan sonra Təşkilat hər iki ayda bir 100,000 AZN məbləğində məcburi ödəmə həyata keçirməli olmuşdur.

2019-cu ildə Təşkilatla kreditorlar arasında əldə olunmuş razılığa əsasən Təşkilat 10 iyul 2019-cu il tarixinədək hər bir kreditorun qalıq borcu üzrə əvvəlcədən müəyyən edilmiş məbləğləri ödəmiş, nəticədə kreditorlar Təşkilatın 413,848 AZN məbləğində qalıq borc məbləğindən imtina etmişlər.

10 avqust 2018-ci il tarixində Təşkilat MCE Social Capital ilə 850,000 AZN məbləğində Mübadilə Müqaviləsi imzalamışdır. Tərəflər 1 mart 2018-ci il tarixinə olan vəziyyətə görə 42,667 ABŞ dolları məbləğində əsas məbləğ, eləcə də 31,226 ABŞ dolları məbləğində hesablanmış vaxtı keçmiş faizlərin restrukturizasiyası, mübadiləsi və kapitallaşdırılması barədə razılığa gəlmişlər. Kreditin son ödəmə tarixi 31 avqust 2021-ci ildir və illik faiz dərəcəsi 12.90% təşkil edir. Faizlər yarım illik əsasda məcmu ödənilməmiş əsas məbləğ isə son ödəmə tarixində tam olaraq ödənilməlidir. Təşkilat MCE Social Capital ilə imzalanmış müqavilədə nəzərdə tutulan müəyyən maliyyə şərtlərinə riayət etməlidir. Təşkilat 31 dekabr 2019-cu il tarixinə müqavilədə nəzərdə tutulan maliyyə şərtlərini yerinə yetirmişdir.

Təşkilat Paşa Bank ASC ilə 2019-cu il ərzində qeyd edilən tarixlərdə hər biri 8%-lə olmaqla 6 kredit müqaviləsi imzalamış və kredit qarşısında nağd pul girovu qoymuşdur. Girovla əlaqədar Bloklashdırılmış məbləğ barədə məlumat 7 sayılı Qeyddə verilmişdir. Müqaviləyə əsasən faiz məbləğinin ödənişləri aylıq olaraq həyata keçirilir. Əsas məbləğin ödənişi 31 yanvar 2021-ci il tarixinə qədər həyata keçirilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 fevral 2019-cu il tarixli fərmanına əsasən, 20 iyul 2019-cu il tarixində Təşkilat və ARMB arasında müqavilə imzalanmışdır. Müqavilənin şərtinə əsasən, 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın imzalandığı tarixədək götürülmüş və 360 gündən çox gecikməsi olan və 10,000 ABŞ Dolları və ya 17,000 AZN qalıq məbləği olan kreditlərin restrukturizasiyası üçün ARMB Təşkilata 0.1%-lə 5 illik, dövlət təminatlı kredit vermişdir. ARMB 1,658,272 AZN məbləğində ilk tranşı 19 dekabr 2019-cu il tarixində Təşkilata ötürmüşdür. Borc alınmış vəsait maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda banklararası bazarda 5 illik kreditlər üçün faiz dərəcəsi olan 7.18%-i əsas götürməklə amortizasiya edilmiş dəyər metodu ilə tanınmışdır. Amortizasiya edilmiş metodla bağlı yaranan gəlir 18 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

12. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıda qeyd olunmuşdur:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Dövlət büdcəsi ilə hesablaşmalar	-	45,383
Hesablaşmalar üzrə qalıqlar	74,593	69,395
Hesablanmış peşəkar xidmət haqları	19,357	24,219
Əməkdaşlar ilə hesablaşmalar	148,023	137,086
Dövlət Sosial Müdafiə fondu ilə hesablaşmalar	49,626	39,775
İşçilər üçün nəzərdə tutulmuş mükafatlar	136,657	136,657
Cəmi digər öhdəliklər	428,256	452,515

13. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə Təşkilatın nizamnamə kapitalı 6,847 AZN təşkil etmişdir ki, bu məbləğin 4,891 AZN-lik hissəsi nağd pul ödəmələri şəklində kapitala əlavə edilmişdir. Oksfam Böyük Britaniya Təşkilatın təsisçisi və yeganə səhmdarıdır.

14. ƏLAVƏ KAPİTAL

Oksfam Böyük Britaniya 2003 və 2004-cü illər ərzində nizamnamə kapitalına müvafiq olaraq 330,000 AZN və 121,748 AZN məbləğində əlavələr etmişdir. 31 dekabr 2019-cu il tarixində əlavə kapitalın miqdarı 451,748 AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2018: 451,748 AZN).

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

15. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	3,088,853	2,086,128
Cəmi faiz gəlirləri	3,088,853	2,086,128
Faiz xərcləri		
Borc götürülmüş vəsaitlər	(191,552)	(34,747)
Cəmi faiz xərcləri	(191,552)	(34,747)
Xalis faiz gəlirləri	2,897,301	2,051,381

16. İNZİBATİ VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Ümumi və inzibati xərcləri aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
İşçi heyəti üçün xərclər və əlaqəli ianələr	1,163,187	1,136,285
İcarə xərcləri	120,341	112,922
Peşəkar və hüquqi xidmətlər üzrə xərclər	85,323	74,956
Rabitə	49,275	46,838
Proqram təminatı xərcləri	39,813	29,696
Ofis təchizatı xərcləri	38,791	56,975
Üzvlük haqları	33,500	37,370
Ezamiyyət xərcləri	29,753	52,051
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	21,169	14,214
Nəqliyyat xərcləri	14,728	16,681
Kommunal xərclər	9,922	10,716
Təhlükəsizlik xərcləri	7,895	7,167
Reklam xərcləri	4,582	7,023
Təmir və texniki xidmət xərcləri	3,227	-
Mənfəət vergisi üzrə vergilər	139	88,060
Xidmətlərlə bağlı xərclər	25	760
Digər xərclər	6,885	6,511
Cəmi inzibati və sair əməliyyat xərcləri	1,628,555	1,698,225

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə işçi heyəti üzrə xərclərə 168,225 AZN məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir (2018: 201,318 AZN).

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

17. MƏNFƏƏT VERGİSİ

	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
Cari vergi xərcləri	43,665	34,916
Təxirə salınmış vergi (faydası)/xərçi	(126,045)	723,768
İl üzrə mənfəət vergisi (faydası)/xərçi	(82,380)	758,684

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2018-ci il tarixində bitən il üzrə
BMHS-na əsasən vergidən əvvəlki mənfəət	3,257,963	2,967,910
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi xərçi (20%)	651,593	593,582
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclər və ya vergidən azad edilməyən gəlirlərin vergi effekti:		
Vergiyə cəlb edilməyən gəlirlər	(777,628)	(3,237)
Gəlirdən çıxılmayan xərclər	43,655	168,339
İl üzrə mənfəət vergisi (faydası)/xərçi	(82,380)	758,684

MHBS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsiri 20% dərəcəsinə qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi. Təxirə salınmış mənfəət vergisi MHBS-ə uyğun maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədilə uçota alınmış aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə yerli vergi qanunvericiliyinə əsasən uçota alınmış belə məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərin təsirini əks etdirir. Təxirə salınmış mənfəət vergisi, öhdəlik metoduna əsasən 20% dərəcəsi ilə bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. 31 dekabr 2019 və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərində tamamlanan il üzrə bu müvəqqəti fərqlərdəki hərəkətlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2018-ci il	Gəlir və xərc hesabatında (xərc)/gəlir kimi yazılmışdır	31 dekabr 2019-cu il
<i>Vergi bazasını artıran/(azaldan)</i>			
<i>müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri</i>			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	131,569	131,569
Əmlak və avadanlıqlar	-	(3,134)	(3,134)
Digər aktivlər	-	442	442
Borc alınmış vəsaitlər	-	2,280	2,280
Digər öhdəliklər	-	(5,112)	(5,112)
Xalis təxirə salınmış xalis vergi aktivi	-	126,045	126,045

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

18. DİGƏR (XƏRCLƏR)/GƏLİRLƏR, XALIS

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
ARMB-dən alınmış kreditin amortizasiya edilmiş dəyərdə tanınması ilə bağlı yaranan gəlir	348,435	-
Fərman nəticəsində bərpa olunmuş kreditlər	1,262,721	-
Restrukturizasiya ilə bağlı hesablanmış faizlərin silinməsi	(1,872,526)	-
Digər gəlirlər	-	460
Cəmi digər (xərclər)/gəlirlər	(261,370)	460

19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

ARMB-in tələblərinə uyğunluq

Təşkilat Bank Olmayan Kredit Təşkilatları və digər normativ aktlar haqqında qanuna uyğun olaraq, ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etməlidir. Təşkilat, ARMB tərəfindən 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etmişdir.

Kapital qoyuluşları üzrə öhdəliklər

31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə Təşkilatın kapital qoyuluşları və ya xərclər üzrə hər hansı bir mühüm öhdəliyi olmamışdır.

Məhkəmə proseduraları

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Təşkilata qarşı iddialar irəli sürülür. Təşkilatın rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər edilir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə Azərbaycan vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, Azərbaycan vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş “haqsız vergi qazancı”, “əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi” konsepsiyalarından və “əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)” kriteriyasından istifadə edə bilərlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Rəhbərlik əmindir ki, bütün lazımi vergilər hesablanmış, öhdəliklər yaradılmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatsa belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir.

Həmçinin, Azərbaycan Konstitusiyası Məhkəməsinin qərarının müddəalarına əsasən vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərək yanlış yönləndirdiyi və onlara yanlış yönləndirici məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

20. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ BAĞLI ƏMƏLİYYATLAR

BMUS 24 "Əlaqəli tərəflərlə bağlı qeydlər" standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- (a) Təşkilatın birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Təşkilatın fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Təşkilatın fəaliyyətinə ortaq nəzarət həyata keçirən şəxslər;
- (b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Təşkilat tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;
- (c) Təşkilatın tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;
- (d) Təşkilatın və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;
- (e) (a) və ya (d) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;
- (f) (d) və ya (e) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və ya birgə müəssisələr aiddir; və ya
- (g) İş müddəti bitdikdən sonra Təşkilatın keçmiş işçiləri və ya Təşkilatın əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Təşkilatın siyasətinə müvafiq olaraq işçilərə, Müşahidə Şurasına, onların ailələrinə və yaxın qohumlarına, eləcə də Təşkilatın idarəetmə, yoxlama və ya nəzarət etmə işlərinə cəlb olunmuş digər işçilərə kreditlərin verilməsinə icazə verilmir. 31 dekabr 2019 və 2018-ci il tarixlərinə Təşkilat və digər əlaqəli tərəflər arasındakı əməliyyatların təfərrüatları aşağıda qeyd edilmişdir:

	31 dekabr 2019-cu il
	Əsas idarə heyəti
Balans	
Digər öhdəliklər	68,607
Əməliyyatlar	
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	366,727
	31 dekabr 2018-ci il
	Əsas idarə heyəti
Balans	
Digər öhdəliklər	65,528
Əməliyyatlar	
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	338,546

21. KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI

Təşkilat borc və kapital qalıqlarını optimallaşdıraraq səhmdarların gəlirini artırmaq şərtilə gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılıq prinsipinə uyğun olması üçün çalışır.

Təşkilat hər hansı tənzimləmə və ya nəzarət orqanı tərəfindən kapital adekvatlığı monitorinqinə tabe deyil. ARMB-nin yeganə tələbi minimum 300,000 AZN həcmində nizamnamə kapitalının olmasıdır.

Təşkilatın kapital strukturu kapital dəyişiklikləri haqqında hesabatda qeyd olunan nizamnamə kapitalı, bölüşdürülməmiş mənfəət və yenidən qiymətləndirmə üzrə artımdan ibarətdir.

İdarə Heyəti kapital strukturunu yarım illik əsasda nəzərdən keçirir. Təşkilat ümumi kapital strukturunu İdarə Heyətinin tövsiyəsinə əsasən dividendlərin verilməsi və ya yeni səhmlərin buraxılması yolu ilə artırır.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

22. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Amortizasiya olunmuş dəyərə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri:

Təşkilat müəyyən qiymətləndirmə üsulları ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə səviyyələrindən istifadə edir:

- 1-ci səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmamış)
- 2-ci səviyyə: Birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısi ilə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi sair qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,411,450	-	-	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	1,026,800	-	-	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	5,075,551	5,075,551
Digər maliyyə aktivləri	-	217,588	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri	3,438,250	217,588	5,075,551	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	-	3,198,554	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	19,357	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	3,217,911	-	3,217,911

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2018-ci il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,269,552	-	-	1,269,552
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	3,106,076	3,106,076
Digər maliyyə aktivləri	-	96,788	-	96,788
Cəmi maliyyə aktivləri	1,269,552	96,788	3,106,076	4,472,416
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	-	2,117,100	-	2,117,100
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	24,219	-	24,219
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	2,141,319	-	2,141,319

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Ədalətli dəyəri qalıq dəyərində yaxın olan aktivlər və öhdəliklər

Likvid və ya ödəmə dövrü qısamüddətli (üç aydan daha az) olan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üzrə hesab edilir ki, qalıq dəyərləri ədalətli dəyərlərinə yaxındır. Bu fərziyyə həmçinin xüsusi ödəmə müddəti və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri olmadan, depozitlərə də tətbiq edilir.

Sabit və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Fəal bazar qiyməti olan borc alətləri üzrə ədalətli dəyər təyin edilmiş bazar qiymətləri əsasında müəyyən edilir. Fəal bazar qiyməti olmayan borc alətlərinin ədalətli dəyəri, hal-hazırda oxşar şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti üzrə borc üçün mövcud olan dərəcələr istifadə etməklə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti azaldılmaqla qiymətləndirilir.

23. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Təşkilatın fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi əməliyyatların mühüm elementini təşkil edir. Təşkilatın əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

Təşkilatın rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli risklərin idarə olunması sisteminə malik olmaq vacib şərtidir. Bu məqsədlə, Təşkilat rəhbərliyi risk idarəetmə qrupu yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Təşkilatı ehtimal edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risklərin idarə olunması qrupu vasitəsilə Təşkilatın rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olunmasına nəzarət edir:

Kredit riski

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Təşkilat kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Təşkilatın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Təşkilat hesab edir ki, kredit riskini aşağıdakı konsepsiya qiymətləndirir:

GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıdakı təsvir olunur və əsas elementləri bunlardır:

DE	Defolt ehtimalı müəyyən vaxt civarında defoltun mümkünlüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçotdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yaranı bilər.
DHRH	Defolt halında riskin həcmi, müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbləğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcmi qiymətləndirilməsidir.
DHZ	Defolt halında zərər müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək pul vəsaitləri ilə kreditorun əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifadə edilir.

Özünün GKZ modellərində Təşkilat geniş miqyaslı proqnoz məlumatlarına, məsələn kredit riski komponentlərin qiymətləndirmələrinə inteqrasiya olunmuş iqtisadi göstəricilərə əsaslanır. Dəyərsizləşmə zərərləri və azad etmələr maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində düzəliş kimi uçota alınan modifikasiya zərərlərindən ayrı olaraq uçota alınır və acıqlanır.

Təşkilat hesab edir ki, ilkin tanımadan sonra kredit reytingi əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Əhəmiyyətli pisləşmə səviyyəsi seqmentdən seqmentə fərqlənir və 2-ci və 3-cü pillə arasında və ya müəyyən edilmiş litim daxilində dəyişir. Təşkilat həmçinin aktiv üzrə kredit

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün 2-ci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir, məsələn müştərinin / obyektin müşahidə siyahısına daxil edilməsi və ya hesabın saxlanması. Kredit reytinginin dəyişməsindən asılı olmayaraq müqavilə ödənişləri 30 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanıma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borcalan müqavilə şərtlərindən asılı olaraq müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirərsə, Təşkilat maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ün (kredit üzrə dəyərsizləşmə) əmələ gəldiyini hesab edir. Təşkilat gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstəriləndiyi kimi iş gününün bağlanması səbəbi ilə ödənilməyəndə kassa və banklararası qalıqlarını defolt hesab edir və dərhal tədbirlər görür. Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasını keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində

Təşkilat GKZ-ni AYKD aktivləri, kreditin dəyərsizləşməsi amilləri olan əhəmiyyətli aktivlər və kredit riskinin əhəmiyyətli artması amilləri olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasla hesablayır. Təşkilat bütün digər siniflərdən olan aktivləri homogen borcalanlar qruplarına GKZ-ni kreditlərin daxili və xarici xüsusiyyətlərinin birləşməsi əsasında məcmu şəkildə hesablayır

GKZ ehtiyatı aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə əsaslanır. Lakin əmələ gəldiyi andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərinə əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə alətləri ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarətdir.

Hər hesabat dövrünün sonunda Təşkilat, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasətini tətbiq etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Təşkilat kreditləri aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Mərhələ 1:	İlk tanınandan bəri kredit riskində artım göstəriciləri olmayan kreditlər. Faiz gəliri məcmu məbləğə hesablanır. Ehtiyatlar 12 aylıq GKZ üzərindən ölçülür.
Mərhələ 2:	Kredit riskində əhəmiyyətli artım olmuş kreditlər. Faiz gəliri məcmu məbləğə hesablanır. Ehtiyat ömürlük GKZ üzərindən ölçülür.
Mərhələ 3:	Əhəmiyyətli riskə sahib dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Faiz gəliri xalis məbləğə hesablanır. Ehtiyat ömürlük GKZ üzərindən ölçülür.
AYKD:	Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada ədalətli dəyərlə qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Coğrafi konsentrasiya

Rəhbərlik həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə və bu risklərin Təşkilatın fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Təşkilata Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimal həddə salmağa şərait yaradır. Aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər ölkələr	31 dekabr 2019-cu il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,411,450	-	-	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	1,026,800	-	-	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,075,551	-	-	5,075,551
Digər maliyyə aktivləri	217,588			217,588
Cəmi maliyyə aktivləri	8,731,389	-	-	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	2,335,176	863,378	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,982	-	6,375	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,348,158	863,378	6,375	3,217,911
XALIS MÖVQE	6,383,231	(863,378)	(6,375)	5,513,478

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər ölkələr	31 dekabr 2018-ci il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,269,552	-	-	1,269,552
Müştərilərə verilmiş kreditlər	3,106,076	-	-	3,106,076
Digər maliyyə aktivləri	96,788	-	-	96,788
Cəmi maliyyə aktivləri	4,472,416	-	-	4,472,416
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	-	2,117,100	-	2,117,100
Digər maliyyə öhdəlikləri	17,844	-	6,375	24,219
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	17,844	2,117,100	6,375	2,141,319
XALIS MÖVQE	4,454,572	(2,117,100)	(6,375)	2,331,097

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Likvidlik riski

Likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri üzrə təhlillər aşağıdakı cədvəldə qeyd olunur. Cədvəllər aşağıdakı məqamları əks etdirir:

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	31 dekabr 2019-cu il Cəmi
Maliyyə aktivləri							
Müştərilərə verilmiş kreditlər	18.11%	337,138	598,184	2,176,028	1,964,201	-	5,075,551
Cəmi faiz gəliri yaradan aktivlər		337,138	598,184	2,176,028	1,964,201	-	5,075,551
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		2,411,450	-	-	-	-	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri		6,800	-	-	1,020,000	-	1,026,800
Digər maliyyə aktivləri		217,588	-	-	-	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri		2,972,976	598,184	2,176,028	2,984,201	-	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri							
Borc alınmış vəsaitlər	6.09%	5,340	13,377	-	3,179,837	-	3,198,554
Cəmi faiz gəliri yaratmayan öhdəliklər		5,340	13,377	-	3,179,837	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri		-	-	19,357	-	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		5,340	13,377	19,357	3,179,837	-	3,217,911
Likvidlik boşluğu		2,967,636	584,807	2,156,671	(195,636)	-	
Faiz dərəcəsi boşluğu		331,798	584,807	2,176,028	(1,215,636)	-	
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		331,798	916,605	3,092,633	1,876,997		

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	31 dekabr 2018-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri							
Müştərilərə verilmiş kreditlər	22.11%	2,854,851	114,187	136,460	577	-	3,106,075
Cəmi faiz gəliri yaradan aktivlər		2,854,851	114,187	136,460	577	-	3,106,075
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		1,269,552	-	-	-	-	1,269,552
Digər maliyyə aktivləri		96,788	-	-	-	-	96,788
Cəmi maliyyə aktivləri		4,221,191	114,187	136,460	577	-	4,472,415
Maliyyə öhdəlikləri							
Borc alınmış vəsaitlər	5.24%	83,380	97,690	672,182	1,263,848	-	2,117,100
Cəmi faiz gəliri yaratmayan öhdəliklər		83,380	97,690	672,182	1,263,848	-	2,117,100
Digər maliyyə öhdəlikləri		-	-	24,219	-	-	24,219
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		83,380	97,690	696,401	1,263,848	-	2,141,319
Likvidlik boşluğu		4,137,811	16,497	(559,941)	(1,263,271)	-	
Faiz dərəcəsi boşluğu		2,771,471	16,497	(535,722)	(1,263,271)	-	
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		2,771,471	2,787,968	2,252,246	988,975		

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Bazar riski

Bazar riskinə faiz dərəcəsində, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Təşkilatın məruz qaldığı risklər aiddir. Təşkilat cari dəyişmələr, maliyyə bazarları və ümumilikdə iqtisadi vəziyyət üzrə təhlil aparmaqla risklərə nəzarət edir.

Faiz dərəcəsi riski

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Təşkilatın həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəətə təsiri:

	31 dekabr 2019-cu il tarixinə		31 dekabr 2018-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	50,756	(50,756)	31,061	(31,061)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc alınmış vəsaitlər	(31,986)	31,986	(21,171)	21,171
Mənfəət vergisindən əvvəlki zərərə xalis təsiri	18,770	(18,770)	9,890	(9,890)

Xarici valyuta riski

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Təşkilatın maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

Təşkilatın xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2019-cu il Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,274,649	124,851	11,950	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	6,800	1,020,000	-	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,073,527	2,024	-	5,075,551
Digər maliyyə aktivləri	217,588	-	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri	7,572,564	1,146,875	11,950	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	2,335,177	863,377	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,982	6,375	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,348,159	869,752	-	3,217,911
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	5,224,405	277,123	11,950	5,513,478

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2018-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	135,247	1,134,249	56	1,269,552
Müştərilərə verilmiş kreditlər	2,042,026	1,064,050	-	3,106,076
Digər maliyyə aktivləri	96,788	-	-	96,788
Cəmi maliyyə aktivləri	2,274,061	2,198,299	56	4,472,416
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	-	2,117,100	-	2,117,100
Digər maliyyə öhdəlikləri	17,844	6,375	-	24,219
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	17,844	2,123,475	-	2,141,319
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	2,256,217	74,824	56	2,331,097

Xarici valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəl Təşkilatın ABŞ dollarının və Avronun Azərbaycan manatına nisbətən məzənnəsində 10%-lik artım və ya azalmasına həssaslığını təhlil edir. 10% rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta risklərini təhlil edərkən daxili risk hesabatlarında istifadə olunan həssaslıq dərəcəsidir və xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin Təşkilata təsirini təhlil rəhbərlik tərəfindən istifadə olunur.

Həssaslıq təhlili xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklərin hesabat tarixinə qalıq dəyərindən istifadə edir və bu dəyəri məzənnədəki 10%-lik dəyişiklik üçün uyğunlaşdırır. Əgər xarici ölkələrdə yerləşən müştərilərə verilmiş kreditlər və xaricdəki əməliyyatlar üzrə verilmiş kreditlər borc verənin və ya borc alanın valyutasında deyilsə bu məbləğlər də həssaslıq təhlilinə daxil edilir.

	31 dekabr 2019-cu il tarixinə		31 dekabr 2018-ci il tarixinə	
	AZN/USD	AZN/USD	AZN/USD	AZN/USD
	+10%	-10%	+10%	-10%
Vergidən əvvəl zərərə xalis təsir	27,712	(27,712)	7,482	(7,482)

	31 dekabr 2019-cu il tarixinə		31 dekabr 2018-ci il tarixinə	
	AZN/EUR	AZN/EUR	AZN/EUR	AZN/EUR
	+10%	-10%	+10%	-10%
Vergidən əvvəl zərərə xalis təsir	1,195	(1,195)	6	(6)

Qiymət riski

Qiymət riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində bu dəyişikliklərin konkret qiymətli kağıza və ya onu yerləşdirən tərəfə məxsus amillərdən və ya bazarda alınıb-satılan bütün qiymətli kağızlara təsir göstərən amillərdən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi ilə əlaqədar riskdir. Təşkilat ümumi və ya xüsusi bazar dəyişmələrindən yaranan qiymət risklərinə məruz qalır.

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyətləri

Əvvəlki cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsinə və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korrelyasiya mövcuddur.

O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

Həmçinin, həssaslıq təhlilində Təşkilatın aktiv və öhdəliklərini mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmır. Əlavə olaraq, Təşkilatın maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Təşkilatın maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Təşkilatı qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

edə bilər. Nəticədə, aktivlər bazar dəyəri ilə göstəriləyənə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda öhdəlik və aktivlərin ölçülməsində istifadə edilən müxtəlif üsullar kapitalda böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq təhlilinin digər məhdudiyyətlərindən biri Təşkilatın təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir; bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

24. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Aşağıdakı əhəmiyyətli hadisə hesabat dövründən sonra baş vermişdir:

2020-ci ilin ilk ayında koronavirus (COVID-19) pandemiyasının nəticəsində dünya bazarlarında kəskin dalğalanmalar müşahidə edildi. Bu vəziyyət digər amillərlə bərabər enerji istehlakında azalmaya, neft qiymətlərində ucuzlaşmaya, dünya iqtisadi fəaliyyətində kəçilməyə, dünya bazarlarında valyutaların devalvasiyasına və Azərbaycan manatına qarşı təzyiqlər yaranmasına səbəb olmuşdur. Qeyd edilmiş hadisələr obyektiv şəkildə iqtisadiyyatda qeyri-müəyyənliyin səviyyəsini artırır və növbəti dövrdə Təşkilatın maliyyə nəticələrinə mənfi təsir göstərə bilər.